

Politika & Kriminal

Za razliku od većine otočkih mjesta, u Supetru raste broj stanovnika. Gradonačelnica objašnjava u čemu je stvar

**Ivana Marković, između ostalog, priča i kako bi Brač do
2040. trebao postati jedan od prvih energetski neovisnih
otoka u RH**

FOTO: PIXSELL

[Barbara Matejčić](#) 30. 12. 2020.

Za gradonačelnicu Supetra na Braču, **Ivanu Marković**, već se višestruko čulo po dobrim i za Hrvatsku, nažalost, iznimnim političkim odlukama: 2018. je odbila zahtjev za dodjelom potpore Počasnom blajburškom vodu dok je prošle godine odlučno reagirala nakon što su u Supetru napadnuti i ozlijeđeni sezonski radnici iz Srbije.

No, osim toga ta je diplomirana ekonomistica višestruko unaprijedila svoje rodno mjesto otkako je od 2013. na njegovom čelu te stoga razgovaramo o tome kako je Supetar postao poželjno mjesto za život.

MATEJČIĆ: Pred kraj ove godine ste potpisali sporazum o suradnji na provedbi energetske tranzicije otoka Brača te ste donijeli strategiju prema kojoj bi Brač do 2040. godine trebao postati energetski neovisan. Tajništvo za EU otoke izabralo je Brač, uz cresko-lošinjski arhipelag te Hvar i Korčulu, među 26 europskih otočkih zajednica koje pripremaju tu strategiju. Koji su najvažniji koraci kojima bi Brač trebao biti među prvim hrvatskim otocima koji će u cijelosti prijeći na čiste izvore energije?

MARKOVIĆ: Radi se o ključnom trenutku ne samo za naš otok već i za ostale otoke koji u ušli u ovu priču. Upravo ovaj strateški dokument predstavlja preduvjet za povlačenje najavljenih sredstava iz EU fondova i plana oporavka. U Europi je preko 2200 naseljenih otoka koji unatoč ogromnom potencijalu obnovljivih izvora energije trenutno uvelike ovise o fosilnim gorivima i uvozu energije s kopna pa nije ništa drugačiji slučaj ni s našim otocima. Upravo ova strategija i projekti koji će se iz nje provoditi, omogućit će otoku Braču da pređe na čiste izvore energije i da postane samodostatan i uspješniji, da otvorimo nove mogućnosti zapošljavanja na otocima, pomoći će otočanima u postizanju ušteda, ali i u očuvanju okoliša.

Očuvanje okoliša, mora i zelena ekonomija moraju biti preduvjet razvoja svih zemalja pa i našeg otoka. I turizam koji ćemo graditi u budućnosti sigurno mora voditi računa o svemu ovome da bismo spriječili daljnje uništavanje naših otoka i planeta u cjelini. Mislim da smo svi svjesni da nakon globalne pandemije, potresa i svega što se dešava našoj zemlji i planetu u cjelini moramo kazati dosta je i da se nećemo više moći nastaviti po starom, a to je masovni turizam, devastacija prostora gradnjom, uništavanje pomorskog dobra bez sagledavanja posljedica za okoliš i prirodu.

Nakon usvajanja strategija ispred nas su razni instrumenti financijske pomoći koje će biti na raspolaganje lokalnoj samoupravi te stanovnicima našeg otoka te mogućnost razvoja konkretnih projekata. Najvažniji korak je da se u provedbu energetske tranzicije uključi cjelokupno stanovništvo, kako predstavnici lokalnih i regionalnih samouprava, tako i predstavnici poduzetnika, građanskih inicijativa i zadruga te obrazovnih institucija.

Ne bojim se da ćemo na našem otoku surađivati jer smo već naučili zajednički realizirati projekte i surađivati te će upravo ta sinergija nas čelnika otoka biti ključna da se potaknu poduzetnici i stanovništvo koje mora biti uključeno u pet stupova energetske tranzicije koje će omogućiti prelazak na čistu energiju, i to od proizvodnje električne energije, grijanja i hlađenja, transporta na otoku, s otoka ili na otok, kao i sve ostale mjere koje će pridonijeti realizaciji zajedničkog cilja – energetski neovisan otok uz maksimalno očuvanje okoliša.

MATEJČIĆ: S obzirom da kažete da nema povratka na masovan turizam, imate li smjernice razvoja drugačijeg, više održivog turizma na Braču?

MARKOVIĆ: Razvoj turizma na Braču i u svim otočnim jedinicama lokalne samouprave definiran je kroz njihove smjernice i strategije razvoja. U ovom je trenutku globalni turizam “na čekanju” i nadamo se da će se situacija promijeniti na bolje do početka turističke sezone 2021. Naša turistička zajednica ima utvrđen program rada kojim će se voditi u sljedećoj, nadamo se, postpandemijskoj godini. Projekti su definirani te čekaju pokretanje industrije putovanja, baš kao što to čekaju i svi iz našeg turističkog sektora, posebno hotelijeri.

Otok Brač i Supetar su zaista odlična destinacija, lako dostupna i s odličnom turističkom infrastrukturom i bogatim zaleđem otoka Brača, koji je fascinantan u svakom smislu, pogotovo što se tiče prirodnih i kulturnih bogatstva. Mi kao lokalna samouprava u ovom vremenu ispred nas bavit ćemo se, između ostalog, i projektima koji imaju za cilj smanjenja onih “manje dobrih” posljedica koje turizam ima na lokalnu zajednicu. Tu prije svega mislim na odvojeno sakupljanje i ekološko zbrinjavanje otpada, koji je uz već spomenutu otočnu tranziciju na zelenu energiju naš najvažniji ekološki projekt u budućnosti.

Tu je i projekt “Dica mora“, zajednički ekološko – edukativni projekt nekoliko dionika u zajednici, kojim podižemo svijest o važnosti očuvanja okoliša, posebno mora i obale, među lokalnim stanovništvom, ali i našim gostima. U Supetru veliku pažnju posvećujemo očuvanju pomorskog dobra i projektima vezanim za more.

Istaknula bih i projekt O-KUPI OTOK Lokalne akcijske grupe Brač, kojoj je cilj lakša komunikacija između lokalnih proizvođača hrane i ribara s lokalnim stanovništvom i ugostiteljskim sektorom. Potencijal ovog projekta je zaista ogroman i važan za naše lokalno gospodarstvo, a ono što je jako bitno je da je zajednički povezao otoke Brač, Hvar, Šoltu i Vis. Ekologija, zdrav okoliš te proizvodnja i plasman domaće hrane važan su dio naše turističke slike budućnosti i njima ćemo se svakako više posvetiti u vremenu koje je ispred nas.

Ne zaboravimo i brački aerodrom, resurs koji uz sinergiju i povezivanje s ostalim otocima zaista ima ogroman potencijal koji nije još dovoljno iskorišten. Htjela bih reći da za mene nema boljeg mjesta za živjeti nego na otoku i u budućnosti bih svakako voljela raditi nešto za poboljšanje položaja naših otoka za koje vjerujem da će u ovoj situaciji pandemije i nesigurnosti privlačiti sve veći broj ljudi. A onda moramo biti spremni provoditi politike koje će ih zaštititi od masovnog turizma, izgradnje, devastacije pomorskog dobra. Jednom kada gosti odu, nama ostaje ono što smo godinama stvarali. Bilo to dobro ili loše!

MATEJČIĆ: Hrvatska je među rijetkim EU državama koje imaju Zakon o otocima. Koliko ste zadovoljni tim Zakonom i kako ocjenjujete politiku države prema otocima?

MARKOVIĆ: Uh! Kako se bavim već sedam i pol godina ovim poslom, a živim na otoku cijeli svoj život, poznati su mi svi problemi s kojim se otočani susreću, a dobro mi je poznat i odnos politike države prema otocima. Ima i minusa i pluseva. Najviše me živcira paradiranje visokih političara u ljetnom razdoblju, a zimi ne možeš nikoga, ama baš nikoga dovesti do otoka. Nažalost, minusa je puno jer politike koje se kreiraju na razini države često su u provedbi potpuno promašene ili nedovršene, kao u slučaju Zakona o otocima na koji se trebalo nadovezati niz pravilnika koji ni do danas nisu doneseni.

Politike koje se vode trebaju osigurati razmjernan rast otoka i ostanak ljudi na otocima, mi ne možemo biti prepušteni sami sebi, a evo na što mislim. Mi danas na otoku Braču, koji bilježi rast stanovnika, ostajemo bez pedijatra i ginekologa jer nema zamjene. Halo, otok s 14 000 ljudi?! Ne mogu se pomiriti s time da nadležni na to sliježu ramenima i kažu: "Nema kadra". S kolegama načelnicima sam dogovorila da ćemo mi sufinancirati pedijatra da dođe na otok raditi i živjeti, ali zar je to politika? To je gašenje vatre i samoorganiziranje. A da ne govorim da smo nekoć i rodilište u Supetru imali.

Imamo projekt heliodroma za hitne medicinske letove, a ne pronalazimo razumijevanje za mogućnost financiranja uz obrazloženje da imamo aerodrom na Braču. Pa aerodrom je udaljen 30 minuta vožnje od Supetra i okolnih mjesta koji imaju najveći broj stanovnika. Što još kazati o brizi kada imamo školu staru 100 godina i ne možemo provoditi suvremenu nastavu te smo se našli u suludoj situaciji da broj djece raste i mjesta u školi više nema. Grad Supetar nije nadležan za osnovnoškolsko obrazovanje, ali smo napravili idejni projekt i otkupili dio zemljišta, ali za ostalo jednostavno nemamo novca te očekujem da se nadležni za školstvo uključe u realizaciju ovog projekta koji smo definirali kao najvažniji u narednim godinama.

Dalje možemo govoriti o nedostatku vode, povezanosti udaljenih otoka s kopnom, kategorizaciji razvijenosti, gdje mogu spomenuti primjer Lastova, koje je svrstano u sedmu od osam kategorija razvijenosti, što mu onemogućava sredstava za realizaciju projekt. Osobno sam mišljenja da se na otocima jedinice lokalne samouprave moraju udruživati u rješavanju zajedničkih projekata, strategija, gospodarenja otpadom ili, kao u našem slučaju, zajedničkog plana zaštite od požara, gdje smo samo zahvaljujući suradnji i zajedništvu četiri jedinice lokalne samouprave izlobirali mjeru iz EU i dobili 14,5 milijuna kuna za izgradnju zajedničkom vatrogasnog doma. Ako već država nije u mogućnosti provesti racionalizaciju, to moramo raditi mi, otočne sredine, jer je otok jedna cjelina.

MATEJČIĆ: **Za razliku od većine otočkih mjesta, u Supetru raste broj stanovnika, kao što kažete. Uz pozitivne demografske mjere koje ste donijeli za vašeg mandata, je li i pandemija utjecala na to da otok postane poželjnije mjesto za kvalitetan život?**

MARKOVIĆ: Najbolji pokazatelj razvoja Grada Supetra je činjenica da me, kad sam stupila na dužnost 2013. godine, dočekaao grad slučaj koji je u istraživanjima DZZS-a bio jedan od pet gradova u Hrvatskoj s najlošijom blagajnom. A prošle i ove godine nominirani smo među pet najboljih malih gradova u kategorijama: kvaliteta života, demografija i mladi te razvoj smart city grada. Ponosna sam na činjenicu da smo 2018. bili apsolutni rekorder po rastu broja zaposlenih u RH, a danas smo jedan od najrazvijenijih gradova u našoj državi i drugi u našoj županiji.

Ništa od toga nije nastalo preko noći. Uložio se veliki trud u izradu strateških dokumenata i smjera razvoja turizma, realizirali su se brojni projekti, osigurali preduvjeti za siguran rast

djece, smart city projekti su povećali transparentnost, razvoj poslovne zone je privukao dosta investitora. Nizom mjera potičemo obrtnike i poduzetnike te smo jedan od 10 najuspješnijih gradova po broju obrta na 1000 stanovnika.

Uveli smo novčane pomoći poduzetnicima i obrtnicima, sufinanciramo kamate na poljoprivredne kredite, stalno ulažemo u sufinanciranje i obnovu novih poljoprivrednih sadnica, izgradnju poljskih puteva te tako pomažemo našim obrtnicima. U i najtežim vremenima ove pandemije naše poduzetnike i ugostitelje nismo ostavili na cjedilu te provodimo brojne pakete mjera i pomoći koje do kraja ove godine iznose oko 800 tisuća kuna.

U Supetru je za 1,07 posto bilo više stanovnika u 2019. u odnosu na godinu ranije. U posljednjih nekoliko godina taj je rast 7,79 posto. Paralelno smo puno ulagali u podizanje standarda života naših sugrađana. Tijekom ove godine realiziramo preko 30 milijuna kuna EU projekata, što je veće od vrijednosti našeg izvornog proračuna i duplo veće od ostvarenog proračuna iz 2013. godine, a to su projekti predškolskog obrazovanja i izgradnje vatrogasnog doma koji će poslužiti kao operativno i obučno središte te zapovjedni i informacijski centar zaštite i spašavanja cijelog otoka u slučaju katastrofa. Ništa ne želimo prepustiti slučaju.

Moj najveći fokus od početka mandata je usmjeren na djecu i mlade, za što smo prije tri godine osmislili poseban program "Sritna dica- sritan grad". Vodili smo se idejom da provodimo konkretnu i zaokruženu politiku usmjerenu na demografski rast i razvoj naše gradske i otočne zajednice i to tako da svako dijete ima svoje mjesto u vrtiću pa smo otvorili nove jaslice i obnovili vrtić, izgradili nova dječja igrališta, otvorili dvoranu, povećali naknade za novorođene, uveli smo asistente za rad s djecom s posebnim potrebama u vrtiću, sufinanciramo ili potpuno oslobađamo od plaćanja vrtića u socijalno osjetljivim slučajevima, dajemo stipendije, potičemo i upis u srednju školu Brač kako bi mladi ostali na otoku što dulje. Sve su to male kockice koje su se vremenom povezivale u jednu cjelinu.

MATEJČIĆ: Na većini su čelnih pozicija u Supetru žene. U nizu se globalnih primjera pokazalo da žene upravljaju drugačije, je li to slučaj i sa Supetrom?

MARKOVIĆ: Žene su igrom slučajeva na svim važnim pozicijama u našem gradu: ja sam prva gradonačelnica u povijesti grada i otoka, imamo predsjednicu Vijeća, veliki broj vijećnica, direktorice komunalca, vrtića, knjižnice, Centra za kulturu, osnovne škole... Ne znam je li to recept, ali se pokazao se odličnim za naš grad.

Ono što je najvažnije da svoje suradnice, ali i suradnike biram isključivo po obrazovanju i sposobnosti. Mi smo mali kolektiv i svaka osoba je važan kotačić tog sustava te nema mjesta za nesposobne ljude ili one koji dolaze isključivo po nekom stranačkom ključu. Naravno da je povjerenje ključna stvar.

Moje suradnice i suradnici imaju moje maksimalno povjerenje i samostalni su u vođenje svojih ustanova, tvrtki, organizacija, ali isto tako znaju da na mene uvijek mogu računati i da svoj posao moraju raditi odgovorno, profesionalno i da nema mjesta politikanstvu. Radi se o tome da zajednički realiziramo projekte i vučemo grad naprijed. Drugačije ne bismo ovo sve zajednički uspjeli. Ponosna sam na sve svoje suradnike i čeka nas još puno toga dobrog za naš grad i otok.

[Ivana Marković, Supetar,](#)

[Impressum](#) [Oglašavanje](#) [Kontakt](#) [Karijere](#) [Uvjeti korištenja](#) [Pravila o privatnosti](#)